

מסורת הש"ס

(א) [לִקְמֹן דָּף קִטְנָה:] יְצִמּוּת דָּף
 נִחֵלָה; (ב) לְעִיל דָּף מִצֵּ. לִקְמֹן דָּף
 קִטְנָה; (ג) [לְעִיל דָּף עֵר: וְשִׁינָה:]
 כְּמוֹתוֹת דָּף קִי. (ד) [לְעִיל דָּף
 קִטְנָה:] עֲדוּשֵׁן דָּף מִדֵּ; (ה) [כְּמוֹתוֹת
 דָּף קִטְנָה:] (ו) עֲדוּשֵׁן דָּף יִג: לְעִיל דָּף
 מִצֵּ. לִקְמֹן דָּף קִטְנָה; (ז) [עֲדוּשֵׁן
 דָּף קִטְנָה:] כ. כְּמוֹתוֹת מִצֵּ: דָּף קִי; (ח)
 [לְרִשָּׁא דְהָא וְגַר] וְהוֹרִישָׁא
 מִיִּדֵּה, כִּי רִשָּׁא לְעִיל דָּף הוּא
 מִדְּפִרְרִי, כִּי רִשָּׁא אֲלֵהָ כִּי רִשָּׁא
 מִדְּפִרְרִי, גִּי רִשָּׁא מִשְׁמַעְתֵּד,

הגהות הב"ח

(ה) מִשְׁבֵּחַ דָּוִד אֱלֹהֵי
דָּרִי מֵאֲבוֹת וְכִי מִקְדוּשֵׁי לֵב
וְכִי מִשְׁבֵּחַ: דָּוִד וְהַמְנוּ
וְכִי לַפְרֹעַ כְּלוֹם הִדְלֵא זֶה
(ו) תּוֹבִים דָּוִד לִשְׁמֵי
וְכִי כָלֵן יִדְרֵלֵי דֵּהָ גִבִּי
לְדֹאֲקִי קִבְּהָ נְמוֹ אֲמִירִין:
(ז) דָּוִד לִשְׁמֵי וְכִי קִשְׁפָּה
וְכִי עֲשֵׂאֵלֵי גִבִּי כְּכּוֹף דָּר
וְכִי מִמֵּשׁ עֲשֵׂאֵלֵי (ח) בִּאֲדִ
פִּירְחוֹ הַשְּׁבָחָה שְׂמִינִת לִשְׁמֵי
וְכִי לִמְרַם מִשְׁפִּירֵי הָרָא
וְכִי מִלֵּוֹ וְכִי דָּוִד מִלֵּוֹ הָרָא
וְכִי כְּדִמְרֹבָה כָּלֵן (י) בִּאֲדִ
וְכִי אֲבִירִין דֵּהָ כָּלֵן וְכִי
וְכִי נִמְנָח:

מוסף תוספות

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

ציון. על ראובן ועל יעקב אביו ואין
ועל מורישיו. על ראובן ועל
אחי יעקב אביו שאין להם קרוב יותר
והיה זה עליו. על ראובן כמובן אשה
פרוע:

יורשי האב אומרים הבן מת ראשון.

בנפול היות עליו ועל אביו קאי שיש
יעקב כגון פני יעקב שמעון ולי אחי
ראובן או אפילו חנוך לפולו בני ראובן
בבוסם הם יורשי יעקב ואמרים הבן
ממת ראשון דיינו ראובן ממת ראשון
מממח אבוב דאז קאמינא כדאמרינ
בגמרא [קט:] ולא זכר ראובן צמי נכסי
כלל וירש אנו כל נכסי יעקב ולענין
פפל היות עליו ועל מורישו שייך
למיתמי יורשי מורישו ואמרים הבן
ממת ראשון: כ"ט אומרים יתלוקו
כדמפרש טעמא ביצמות בהולק [לח:]
"דאע"ג יורשי האב ודאי יורשי צהאי
ובעל חוב ספק וקאמי ספק
מוציא מידי ודאי קסברי בית שמאי
סטר העומד לגבות כבזי דמי
ותרייהו ודאי חשיבי: וז"ל סברי
בחוץ. בחוקת יורשי האב
הם יורשים ודאי או מיעקב או
ממראובן וכמוחוקין דמו שהרי יעקב
בנכסיו היה ואלו באים מכחו
חוב ספק ואין ספק מוציא מידי
"גב' סן האם. לקמן בגט
שטוט: המלוה או חבירו צטר-

ואפילו לא נכתב בו אחריות גובה
ממכסים משועבדים אם אין ללוה
נכסים בני חורין גובה מלוה מן
המלוות דאמר בשנים אוחזין (ב"מ דף
לרצ"ג) אחריות שלם נכתב בשטר
שטעות הסופר הוא וכמי שנכתב בו שמי
דלא שדי איניש חזי וכדי ולכך נתבאר
המלוה שיכתוב בשטר אחריות אלא
ששכח הסופר וטעה וכתם שטר
שקלא אם היה ולקוחות הוא להפסידו
ואפשייבו שלקחו קרקע מן הלוה ולא
הניחו לו בני חורין כדי לגבות מהן
המלוה את חובו: **צעי שמואל** הכותב
לחבירו משעבד אי ש"ך בחובך כל
נכסים שאקנה מהו והיינו שכותבין
בשטרות דקנאי ודעמיד אלא למינאי:
ממו. מי טריף מלקוחות נכסים שקנה
הלוה אחר כמינת השטר ומכרן לאלו:
אבל האומר **דר"מ**. גבי האומר לאשה הרי
אני חתונה (ב"ב לט"ז) א"ר

[illegible]

ציון. על ראובן ועל יעקב אביו ואין
ועל מורישיו. על ראובן ועל
אחי יעקב אביו שאין להם קרוב יותר
והיה זה עליו. על ראובן כמובן אשה
פרוע:

מרו וקל וחומר לשבת ביוצא

אין זכין לקטן דברי ר' אליעזר
מר בגדול אמרו קל וחומר
האומר רבי אליעזר אומר
ימין מפני שאינו יכול לכתוב
רבי יהושע אומר בשבת
בבחול כיוצא בו זכין לקטן
דברי רבי אליעזר ר' יהושע
קל וחומר לגדול: **מתני'**
ליו ועל אביו או עליו ועל
עליו כתובת אשה ובעל
אומרים הבן מת ראשון
ובעלי החוב אומרים האב
מת הבן ב"ש אומרים
לל אומרים "נכסים בחזקתן:
המלוה את חבירו בשטר
שוועבדים על ידי עדים גובה
דין בעי שמואל דאיני וקנה
בי מאיר דאמר אדם מקנה
לעולם לא תיבעי לך דודאי
בעי לך אליבא דרבנן דאמר
דבר שלא בא לעולם אמר
מע וחכמים אומרים זה היה
את הקרקע מפני שהוא יכול
אמר ליה רבא מיניה קאמר
מגלימא דעל כתפיה כי קא
איני קנה ומכר דאיני קנה
רב חנא תא שמע נפל הבית
עליו ועל מורישיו והיתה עליו
נעל חוב יורשי האב אומרים
יאה"כ מת האב ובעלי חובות
ת ראשון בו ואי סלקא דעתך
כר דאיני קנה והוריש לאיני
בי דאב מית ברישא דאיני
בי נחמן זעירא חברין תרגמה
תומים לפרוע חובת אביהן
אשי מלוה על פה הוא ורב
י תרוויהו מלוה על פה
מן הירושין ולא מן הלקוחות
אלא

לפרוע ומלוא על היתומים
היה (במכות דף נא:) דגבי
כפייה דמייירי גדלה שבק
לממר דאף על גב דלא י
כופין היתומים למאן דא
מכר לו את השדה מלוא ללו
היה לך לפרוע את שלך ממני ולא
ללוה את הקרקע שהוא יכול עתה
היה שלאחר שנכתב השטר חוב קני
ממר ליה רבא מיניה. בתמיה. מקרר
המלוה ואפילו מגלימא דעל כתפיה
רישו לאחר מיבעיא לן אי אליס תנ
נמי דאז מיס דרישא. וירש הבן
אותו בעל חוב אלמא דאיקי וקני
משמעד אלף גבי יורשים משום מל
הוא. ואמאי טריף ממקרקעי די
כי אמרינן מלוא על היתומין ה"מ
פסקינן הלכתא מלוא על פה גובה

ציון. על ראובן ועל יעקב אביו ואין
ועל מורישיו. על ראובן ועל
אחי יעקב אביו שאין להם קרוב יותר
והיה זה עליו. על ראובן כמובן אשה
פרוע:

אומר בחול אמרו וק

בו זכין לגדול ואין
 רבי יהושע אומר ב
 לקטן רבי יהודה א
 בשבת דבריו קיימין
 אבל לא בחול רבי
 אמרו קל וחומר בח
 ואין זכין לגדול דבר
 אומר לקטן אמרו קל
⁶נפל הבית עליו ו
 מורישיו והיתה עליו
 חוב יורשי האב או
 ואח"כ מת האב ובע
 מת ראשון ואח"כ
 יחלקו ובית הלל או
 גמ' תנן התם ⁷המ
 גובה מנכסים משוע
 מנכסים בני חורין כ
 מהו אליבא דרבי מא
 דבר שלא בא לעול
 קנה אלא כי תיבעי
 אין אדם מקנה דבר
 רב יוסף תא שמע ⁸
 פיקח שמכר לו את ה
 למשכנו עליו אמר
 מיניה ⁹אפילו מגלגלי
 מיבעיא לן ¹⁰דאיקני
 והוריש מאי אמר רב
 עליו ועל אביו עליו ו
 כתובת אשה ובעל
 הבן מת ראשון ואח"כ
 אומרים האב מת רא
 דאיקני קנה ומכר ד
 משתעבד נהי נמי דא
 הוא אמר להו רב נח
¹¹מצוה על היתומי
 מתקין לה רב אשי
 ושמאל דאמרי תת
 אינו גובה לא מן ה

רי כו' לא חביעי לך דודאי קנה דכיין
לעולם קנה כ"ט דמשתעבדי ליה
עדדין לא קנאן ליה בשעה ששעבד:
מאי מי שאני שעבוד מקינן וטעמא
ששעבוד יותר מקינן דלא תנעול דלת
א. דתנן ב'פ' שני דייני גזירות בכחכות
בצירו והלה הולץ שטר כחכו ב' צו
לטעון אילו חייב הייתי לך הנה
המלוה היה פיקח שמכר לו ללה
והונה זה הקרקע דאייתי הוה ש
קני וקני משתעבד למלוה: אמר לי
ר'איה מיינה פשיטא שיגבה המלוה
ו לאחר או במכירה או שהוריש לו
ורו שקדם להן או לא: נהי נמי ד
ישו ליורשיו ואפילו הכי גובה אותו
קני הוא וצ"י קנה ומכר לא משתעבד
היתומים: אמר מלוה על פה הוא
גנל פה אינו גובה מן היורשין וכי אמר
דיה אדידיה. ומיהו לקמן [קטנ] פסקא

מוטל בספק און חולקין ויפרעו החצי: וביה אומרים
נכסים משועבדים. מה שמכר און מה שמשכנן שוב
וי. ויש שמואל לא ודאי פשוט וליה הדתו נכסים
אביעיה ולי און כחכיה בשיטתו וכל איתון נכסים
און ביהיה בשעת הלואה לא משתבעיה און דילמיה
דקדק דעת דבר שלא בא לעולם. מה אמרי כי אימור
און הוא קמיה ולי השתא ומשנה הכי לא קנה אבן
משועבדו ולי להשתא און קמיה מה מעכשיו ולי
על חבורו שחייב און מנה וזהו מציא שיש שמכר
וכרתי לו שוב שדור ונתתי לך דמים ולי און לתופסן
שעתה לו שוב המכירה והשדה הדבר מכרתי לו

ו' בית שמאי אומרים יחלוקו וב"ה קתן. דסצירא להו לצית הלל כיון תחלה הוו בחזקת הירושין^א ובית שמאי לגבות כגזוי דמי^ב ולכך הוי כחילו הוא מומוק צדק: **אמר** רב יוסף ת"ש

זוהי היתה פיקח בו'. לא הוה מצי להציא

רַחֵם מֶרֶז נַחֲמֵן דְּלֹאֲמֵר (לְעֵיל קֹדֶשׁ).
 יְתוּמִים שְׁגָבוּ קִרְקַע בְּחוּצַת אֲזִיזָה
 בְּעֵל חוּב גִּזְבָּה אֹתָהּ מִהֶם דְּהִיּוֹ
 טַעֲמָא מִדְּרַבִּי נִתָּן וְעוֹד אֲפִילוּ הִיא
 יִכּוֹל לְהֵצִיא רַחֵם מִתַּנִּי עֲדִיפָא לֵיהּ:
 ① דְּאִיִּקְנִי קִנְהָ וּמִכֵּר מִהוּ.

אליבא דר"מ דקאמר מקנה דבר שלא בא לעולם לא
קמבעיא ליה דמפרש בסמוך וא"ת
אמור דלמר רבי מאיר כגון פירות
דקל בעידי דלחו ליה ויזכור ויש עומדי
דלחו עסקה נכסים ויזכור ויש עומדי
דמורי ר' מאיר בזה שהעבוד חל
בממילא אע"פ שגבי קנין לא היה לו
הא' גבי דליקני כאן ^א דהא גבי דליקני נמי
לאחריתא קנין לעיל דמאי אפילו לרנן דרבי
מאיר אף על פי שסבורים דלין שמו
מקנה דבר שלא בא לעולם אע"פ
דללים כח השעבוד הכי נמי אלים
מאיר לענין דמאי אע"פ דלא
בעידי דלחו: ^א **דליקני** קנה
ויזכור ב' ^א הקשה רבינו שמואל
והיפסוט ליה מדדיה מדלמר שמואל
בפרק קמא דר"מ ^א דף י"ז: צל חזב
גובה את השבח פירוש ^א שהשבח
הלוקח ואין לומר כמו שאלו לא
דרבי מאיר לומר דהא שמואל לא
ליה דר' מאיר דהא פסיק צפ' אע"פ
דכחצות דף נט.) כרבי יוחנן הסנדלר
דלמר אין אדם מקדיש דבר שלא בא
לעולם ויש לומר דשמואל דקצירא ליה
כר' מאיר הכא דללים כח השעבוד
שועיל אע"פ שלא בא לעולם אע"פ
דקנין א"י סבר ליה כוונתו מטעם
דכ' לעיל דהכא מביעה ליה לרנן: ^א
מצוה ע"ל היתומים פירוש חובת
אביהן. וכופין ^א כאן ^א
ומיחו אין כופין במקום שלא הניח
להם אחריות נכסים ^א אזל הניח להם
כופין דהא נזקקין ליתומים ובמלוה
בשטר ורבי נמי משמע כסמוך
דכפריהו מדלחמי מלוה על פי

לאינו גובה מן הירוסים משמע דלי
למלאן דלמר גובה מן הירושין חייב
ע חובת אציהן¹⁰ וכן דהא אינו כי
גא דארעא דהתם מניה בעלמא בלא
ון אחריות נכסים והכא דדין בעי
עי בשטר כיון דמנכסי ידידי מיפרע
מלוה על פה גובה מן הירוסים
מיהו

וחר שנתב השטר חוב שהו מויל
לך לתכור לי קרקע שבילי דורך
משמענו בעד חובו ולא יכול לדחותו
הלוה וזמן מרובה והנה זה המלוה
שקנה הלוה עמנו ואלה משועבדים
לא לא קמעילן כל איה היכא דכבש
שכתב לו דאיקי לערוף מלקוחות
אלמר בעל חוב דאיקי הוא שקנאו
הירש משמעבד : מלוה על היסומין
אפילו לא כתב לו דאיקי משמעבד
: והא רב ושמואל דאמרי טרווייהו.
בשטר ושמואל גופיה הוא דקמעביא
הירושין שלא תנעול דלת פני לוי:
אלא

הוא וקנה בהן כספים ויש לו להיפטר ממסכסא ובראש
שטני בעלי חוב חזק ויש דקדקאמי דאב מת ברשא
שכלו לו מאבי הורישן לירושן קודם שחסיפס
הוא אבא וקנה אחר כך מת בתו וירושן חזר
ב ומת: רבנן אהו: אמר להו רב תמן. לעולם
א שטני בעל חוב וכתובה אשה האב מת ראשון ונפל
משעבד אלא משום דרמזי על היתומין לפרוע ח
יש אל משעבדיו ודמי כמאן דלא איכתב אהו ד
אוהל דמי כמאן דלא איכתב אהיב דכח אל דא
למשעבד בעל חוב וכתובה אשה האב מת ראשון ו
דליהא ארמיין מצוה על היתומים לפרוע חובת א

עין משפט
נר מצוה

קָנַג אַ מײַ פֿ"ה מַהֲלֵי נַחֲלוֹת
הֲלֵי חַ סַמָּג עֶשְׂרֵן פֶּבֶר
טױשׁ"ע ח"מ ס' רפּ סַעֲרִי יב׃
קָנַג בַּ מײַ פֿי"ח מַהֲלֵי מַלְוָה
וְלוֹהֵ הֲלֵי אַ סַמָּג עֶשְׂרֵן נֶדֶר
טױשׁ"ע ח"מ ס' קִיא סַעֲרִי א
וְעִי צב"י :

קנרד ג מיי שם פי"א הלכה ח
סמג שם טוש"ע ח"מ סי'
קו ס"א:

מוסף רש"י

[illegible]

נו גרשום (המ)

הייתי חייב לו כלום ששכר
 פטרתי קודם לכן, וחסמים
 ואחרים לא היו לי לשלם
 והדחיק אותי ששכר לו חדר
 וליה מכר לו את התקרה
 להם יאמר זה און לי ממה
 לפקודת אשתי יכול למשכן
 ודאקו עמבר לו להחשטו
 שיגבה חומר אלאם סטריבר
 זה לורנ מכל שנה שקנה שבו
 אחרי ההלואה יכול למשכן
 פתוסטו לן לא מאפי רכוש
 יאדו חבן לו דאקו דורגנא
 ומתעשבו מני און שוש;
 אסר ליה רבא, אי משנה
 לא אריא; מניה, דבעו חוב
 גופיה אקטור יכול למשכן
 שנה שקנה שבו לא משנה
 לו למניה חבא אפי' מכלית
 דאדא תפחה אפי' דאדא
 ליה דאקני, אלא כי קמבעי
 ליה חובת רבח ליה דאקני
 ליה חוב וסבר לא שקנה שבו
 והוריש אנה, מצד כלל חוב
 דאקני אלו; חבא משנה
 נפל לביט על רבא ועליו כר

י דאי כתב דאיקני וקנה ומכר
כ לא יגבו כלום דהאי דאיקני
חוב לתבוע חובו דלאחר מת
אע"ג דקנה והוריש הבן ש"מ
ליכא למישמע מינה דאי קנה
בסמך לבן וחייבין אתם לפרוע
באיהם ולא מן הדא קני כי
תבעי וירשני לא משום דינא
י מלוה על פה היא דאכתי לא
כ מת הבן. והא מלוה על פה
י היכא דירשו הנהו נכסי דהוו